

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПОЛІТЕКОНОМІЯ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

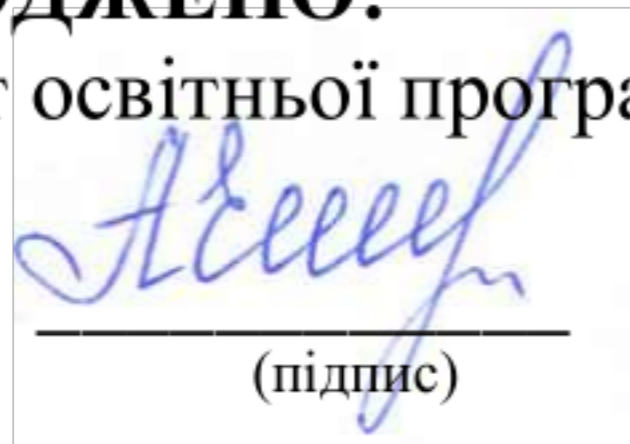
освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна загальної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)**РЕКОМЕНДОВАНО**Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)Т.М. Сугак
(прізвище, ініціали)**Розробники:****Костюк Валентин Романович**, кандидат економічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова дисципліна загальної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни: є підготовка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальностей «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Маркетинг», «Міжнародні відносини». Міждисциплінарні зв'язки: історія України, мікроекономіка, міжнародна економіка, макроекономіка, регіональна економіка

Предметом вивчення навчальної дисципліни політекономії є економічні відносини в їх єдності з продуктивними силами, політичними, ідеологічними, національними та іншими інститутами суспільства та економічні закони суспільного виробництва..

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Мета викладання політекономії – це комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, ґрунтовне пізнання проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні людських потреб, що невинно зростають.

Завдання дисципліни – науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства; розкрити закономірності розвитку суспільного виробництва; з'ясувати механізм дії економічних законів і методи використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначити суттєві риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції; з'ясувати роль політекономії у розробці шляхів формування соціально орієнтованої економічної системи суспільства. Також, ключовим завданням курсу є надання здобувач вищої освіти широкого спектру знань в сфері теоретичних основ функціонування економіки, навчити їх пов'язувати теорію з практикою, розуміти суттєві риси окремих господарських процесів і цілісної економічної системи.

2. Компетентності та заплановані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набувають таких **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань

Програмні результати навчання (ПР)

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Найменування тем дисципліни	Кількість годин							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Лекції	Семінарські заняття	СРС	Всього	Лекції	Семінарські заняття	СРС	Всього
Змістовий модуль 1. Основи суспільного виробництва									
1	Предмет і метод політичної економії.	3	1	6	10	1	-	9	10
2	Основні риси товарного виробництва	3	1	6	10	1	-	9	10
3	Витрати, прибуток і ціна виробництва	3	1	6	10	1	1	8	10
4	Підприємництво і підприємство. заробітна плата і ринок праці	3	1	6	10	1	1	8	10
5	Ринок як полісистемне утворення. його сутність і функції.	4	1	6	11	1	-	10	11
6	Корпоративний капітал. акціонерні товариства	4	1	6	11	1	-	10	11
7	Ринок позичкового капіталу і кредитна система	4	1	6	11	1	-	10	11
8	Аграрні відносини. ринок земельних ресурсів	4	1	6	11	1	-	10	11
Разом за модуль 1		28	8	48	84	8	2	74	84
Форма модульного контролю: контрольна робота									
Змістовий модуль 2. Процеси суспільного розподілу									
9	Відтворення суспільного продукту: його закономірності та форми	4	2	5	11	1	-	10	11
10	Розподіл і споживання національного доходу	4	2	5	11	1	1	9	11
11	Циклічність розвитку. економічне зростання і його фактори	4	2	5	11	1	1	9	11

12	Роль держави в економіці.	4	2	5	11	1	-	10	11
13	Розвиток, об'єктивні основи формування і суть системи сучасного світового господарства	4	2	5	11	1	-	10	11
14	Міжнародні економічні відносини та їх форми	4	2	5	11	1	-	10	11
Разом за модуль 2		24	12	30	66	6	2	58	66
Форма модульного контролю: тестування									
Всього		52	20	78	150	14	4	132	150

4.Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи суспільного виробництва

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

- Зародження і розвиток політекономії. Політекономічні напрямки, школи і течії. Особливості політичної економії як універсальної суспільно-економічної науки.
- Об'єкт політекономії та її предмет. Тракткування предмета політекономії різними школами. Політекономія як наука про взаємодію суспільних виробничих відносин із продуктивними силами. Закони і категорії політичної економії.
- Метод політичної економії. Всезагальні методи наукового пізнання.
- Економічні закони як регулятори виробництва. Система економічних законів. Механізм дії і використання економічних законів.
- Економічні суперечності, їх суть, характер і класифікація. Суперечності – як джерело розвитку. Боротьба нового зі старим і утвердження нового – необхідна умова соціально-економічного прогресу.
- Позитивна та нормативна політична економія. Єдність політичної економії й господарської практики. Політична економія та ідеологія. Функції політичної економії як науки і навчальної дисципліни. Місце політекономії в системі економічних наук.

Тема 2. ОСНОВНІ РИСИ ТОВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.

- Виробництво як процес суспільної праці. Виробництво, розподіл, обмін і споживання.
- Суспільна праця та її необхідність. Суспільна корисність праці. Праця як джерело добробуту та багатства народів.
- Основні фактори виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва.
- Продуктивні сили суспільства. Показники розвитку продуктивних сил. Продуктивні сили і виробничий потенціал суспільства.

Тема 3. ВИТРАТИ, ПРИБУТОК І ЦІНА ВИРОБНИЦТВА

- Загальні форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Характерні риси товарного господарства.
- Товар і його властивості. Теорії вартості: трудова, маржиналістська, неокласична. Мінова вартість і споживна вартість. Об'єктивна й суб'єктивна корисність продукту. Формування корисності матеріальних благ та послуг у процесі виробництва.
- Гранична корисність продукту. Закон спадної граничної корисності та механізм його дії. Закон вартості та його функції.
- Подвійний характер праці в товарному виробництві. Суперечності товарного господарства.

- Розвиток форм вартості та виникнення грошей. Гроші, їхні суттєві риси та специфічна вартість. Теорії грошей. Еволюція грошей та їхні функції.
- Грошовий обіг та його закони. Сучасні зміни в грошовому обігу. Інфляція, її суть, причини і наслідки.

Тема 4. ПІДПРИЄМСТВО І ПІДПРИЄМНИЦТВО. РИНОК ПРАЦІ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

- Підприємство – первинна ланка економіки. Організаційно-правові форми підприємства. Соціально-економічна характеристика підприємства.
- Функції підприємства. Організація процесу виробництва. Обмеженість ресурсів та шляхи її подолання. Закон спадної віддачі ресурсів.
- Капітал підприємства та його кругообіг. Оборот капіталу. Основний та оборотний капітал підприємства
- Продукція підприємств та її економічні форми. Складові вартості новоствореної продукції.
- Суть підприємництва та умови його існування. Підприємництво в системі товарного виробництва. Підприємництво і бізнес.
- Економічна поведінка суб'єктів ринкових відносин та її роль у розвитку ринкової економіки. Етичні основи підприємницької діяльності. Проблеми формування моральних норм у ринковому суспільстві.
- Умови формування, сутність і тенденції розвитку сукупного працівника. Поняття “людського капіталу”. Його роль та значення в сучасній економіці.
- Особливості ринку праці: попит, пропозиція та встановлення рівноваги. Недосконала конкуренція на ринку праці. Макроекономічна нестабільність і безробіття.
- Заробітна плата – категорія розвинутого товарного виробництва. Теорії заробітної плати. Джерела заробітної плати.
- Форми і системи заробітної плати. Функції заробітної плати. Заробітна плата і стимулювання праці. Сучасна структура заробітної плати.
- Номінальна і реальна заробітна плата. Взаємозв'язок зростання продуктивності праці, заробітної плати та безробіття. Крива Філіпса.
- Мінімальна заробітна плата та її критерії. Роль мінімальної заробітної плати в подоланні бідності.

Тема 5. РИНОК ЯК ПОЛІСИСТЕМНЕ УТВОРЕННЯ. ЙОГО СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ

- Ринкове господарство як невід'ємний елемент товарного виробництва. Ринкові відносини, їх суб'єкти та об'єкти. Функції ринку. Етика ринкових відносин.
- Ринкова інфраструктура, її елементи, функції та сучасна модифікація.
- Ринок споживчих товарів і послуг. Роль споживчого ринку в реалізації особистих потреб і зростанні добробуту населення. Споживчий ринок і розвиток виробництва.
- Ринки виробничих ресурсів: засобів виробництва, землі і робочої сили. Виробництво і попит на виробничі ресурси. Загальні проблеми формування цін на ресурси. Пропонування виробничих ресурсів і проблеми їх використання.
- Фінансовий ринок: ринок грошей і кредитів.
- Ринок цінних паперів, його суть і функції. Фондові біржі та їхні функції. Роль фінансового ринку щодо мобілізації суспільного капіталу, його руху і розвитку виробництва.

Тема 6. КОРПОРАТИВНИЙ КАПІТАЛ. АКЦІОНЕРНІ ТОВАРИСТВА

- Корпоративний капітал: суть і форми вияву. Роль корпоративного капіталу в розвитку відносин власності. Реальний і фіктивний капітал.
- Акціонерне товариство (корпорація) і його основні риси. Види акціонерних товариств. Прибуток акціонерних товариств і його розподіл.

- Акції, їхній зміст і соціально-економічна роль. Дивіденд і його значення. Облігації.
- Курс акцій і закономірності його зміни.
- Проблеми формування акціонерних товариств (корпорацій) в Україні.

Тема 7. РИНОК ПОЗИЧКОВОГО КАПІТАЛУ І КРЕДИТНА СИСТЕМА

- Позичковий капітал, його необхідність і сутність. Попит та пропозиція на ринку послуг капіталу.
- Позичковий процент і його джерела. Реальні та грошові теорії проценту. Норма позичкового процента.
- Номінальна і реальна ставка процента. Динаміка позичкового процента. Фактор ризику в процентних ставках. Діапазон ставок. Роль процентної ставки в економіці.
- Банки і його функції. Джерела банківського прибутку. Центральні та комерційні банки. Роль банківської системи у регулюванні виробництва.
- Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту.
- Кредитна система та механізм її дії. Вплив кредитної системи на макроекономічні процеси. Функції кредитної системи.
- Фінансовий капітал і його суть. Фінансово-промислові групи. Фінансова олігархія (бізнес-еліта).

Тема 8. АГРАРНІ ВІДНОСИНИ. РИНОК ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

- Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Власність на землю. Обмеженість пропозиції земельних ресурсів. Теорія граничної продуктивності і земельна рента.
- Форми господарювання у сільському господарстві. Колективні й державні підприємства. Фермерські господарства. Підприємство і бізнес у сільському господарстві.
- Особливості розподілу валової і чистої доданої вартості в сільському господарстві.
- Визначення земельної ренти, її джерел. Земельна рента: абсолютна й диференціальна. Земельний податок.
- Механізм ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Ціновий паритет. Аграрна біржа.
- Агропромисловий комплекс. Аграрна політика. Державна підтримка сільськогосподарського виробництва.

Змістовний модуль 2. Предмет суспільного розподілу

Тема 9. ВІДТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ПРОДУКТУ: ЙОГО ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ФОРМИ.

- Суспільне відтворення: суть і основні риси. Види відтворення. Підрозділи суспільного виробництва. Функції I та II підрозділу.
- Фази руху національного продукту. Умови реалізації суспільного продукту за простого і розширеного відтворення. Закон економічної рівноваги. Кругообіг національного продукту.
- Результати суспільного виробництва. Валовий внутрішній і валовий національний продукт і їх структура. Кінцевий продукт. Чистий продукт. Теоретичні проблеми необхідного і додаткового продукту. Національний дохід.
- Методи обчислення національного продукту. Система національних рахунків. Головні макроекономічні показники.
- Національне багатство і його відтворення. Суть і структура національного багатства. Розширене відтворення та шляхи розв'язання екологічних проблем.

Тема 10. РОЗПОДІЛ І СПОЖИВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ

- Розподільчі відносини як фаза відтворення. Суть розподілу та перерозподілу національного доходу. Формування доходів населення та їхня структура. Податки.
- Диференціація доходів у суспільстві. Аналіз структури доходів соціальних груп населення: проблеми багатих і бідних. Розподіл і соціальні суперечності.
- Доходи і споживання. Закон схильності до споживання і механізм його дії. Кейнсіанський підхід до функції споживача.
- Державне регулювання особистих доходів населення. Соціальне страхування. Соціальний захист. Соціальні фонди споживання і трансфертні платежі. Проблема справедливого перерозподілу доходів: ефективність і справедливість.

Тема 11. ЦИКЛІЧНОСТЬ РОЗВИТКУ. ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ І ЙОГО ФАКТОРИ. ЕФЕКТИВНІСТЬ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

- Теорія економічних криз та циклів. Причини виникнення, характерні риси та періодичність економічних циклів. Механізм поширення циклічних коливань. Сучасні підходи до циклічності економічного розвитку.
- Економічне зростання, його показники і значення. Фактори економічного зростання. Науково-технічна революція. Зростання капіталоозброєності праці. Удосконалення виробничих і організаційно-економічних відносин. Шляхи підвищення продуктивності праці.
- Нагромадження в механізмі зростання. Сутність, джерела і суб'єкти нагромадження. Заощадження і нагромадження. Валове і чисте нагромадження, його норма і динаміка. Капітальні вкладення. Попит на інвестиції.
- Вищий критерій ефективності суспільного виробництва. Рівновага за умов економічного зростання. Ефективність нагромадження.
- Відтворення трудових ресурсів і зайнятість в умовах економічного зростання.

Тема 12. РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ЕКОНОМІЦІ

- Об'єктивна необхідність державного регулювання суспільного відтворення. Негативні наслідки ринкового саморегулювання. Еволюція економічної діяльності держави. Держава як організатор конкурентних відносин, її економічні функції.
- Сучасні форми державного регулювання. Методи державного регулювання ринкової економіки. Планування і довгострокове програмування економічного та соціального розвитку.
- Теорії регулювання економіки державою. Межі державного втручання в економіку. Сучасні моделі регульованої ринкової економіки. Державний ринок як нова категорія капіталізму. Економічна політика держави.
- Необхідність та шляхи посилення державного регулювання економічного відтворення в Україні.

Тема 13. РОЗВИТОК, ОБ'ЄКТИВНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І СУТНІСТЬ СИСТЕМИ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

- Загальні риси світового господарства. Світові економічні зв'язки та їх розвиток. Міжнародний поділ праці і спеціалізація виробництва.
- Соціально-економічна суть, структура і суперечності розвитку сучасного світового господарства. Особливості дії економічних законів у світовому господарстві.
- Процеси інтернаціоналізації господарських відносин і продуктивних сил. Міжнародна економічна інтеграція. Глобалізація як якісно нова ступінь економічного розвитку людства.

Тема 14. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ЇХ ФОРМИ

- Специфіка міжнародних економічних відносин та їхні основні форми.

• Міжнародна торгівля та її економічні основи. Принцип порівняльної переваги. Протекціонізм і вільна торгівля. Міжнародна торгівля і розподіл доходів. Державне і наднаціональне регулювання міжнародної торгівлі.

• Міжнародні валютні відносини та їхня роль у світогосподарських зв'язках. Валютні курси. Сучасна система валютних відносин та механізм їх регулювання. Міжнародні валютні системи.

• Сутність міжнародного руху капіталів. Прямі й портфельні інвестиції: масштаби, динаміка і структура міжнародного руху капіталів.

• Проблеми і напрямки активізації участі України в системі міжнародних економічних відносин. Україна в системі міжнародної торгівлі.

• Основні глобальні проблеми та їхня класифікація. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Предмет і метод політичної економії.	3	1
2	Основні риси товарного виробництва	3	1
3	Витрати, прибуток і ціна виробництва	3	1
4	Підприємництво і підприємство. заробітна плата і ринок праці	3	1
5	Ринок як полісистемне утворення. його сутність і функції.	4	1
6	Корпоративний капітал. Акціонерні товариства	4	1
7	Ринок позичкового капіталу і кредитна система	4	1
8	Аграрні відносини.	4	1
9	Відтворення суспільного продукту: його закономірності та форми	4	1
10	Розподіл і споживання національного доходу	4	1
11	Циклічність розвитку. Економічне зростання і його фактори	4	1
12	Роль держави в економіці. господарський механізм	4	1
13	Розвиток, об'єктивні основи формування і суть системи сучасного світового господарства	4	1
14	Міжнародні економічні відносини та їх форми.	4	1
	ВСЬОГО:	52	14

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		денна	заочна
1	Предмет і метод політичної економії.	1	-
2	Основні риси товарного виробництва	1	-
3	Витрати, прибуток і ціна виробництва	1	1
4	Підприємництво і підприємство. заробітна плата і ринок праці	1	1
5	Ринок як полісистемне утворення. його сутність і функції.	1	-
6	Корпоративний капітал. Акціонерні товариства	1	-
7	Ринок позичкового капіталу і кредитна система	1	-
8	Аграрні відносини.	1	-
9	Відтворення суспільного продукту: його закономірності та форми	2	-
10	Розподіл і споживання національного доходу	2	1
11	Циклічність розвитку. Економічне зростання і його фактори	2	1
12	Роль держави в економіці. господарський механізм	2	-

13	Розвиток, об'єктивні основи формування і суть системи сучасного світового господарства	2	-
14	Міжнародні економічні відносини та їх форми.	2	-
	ВСЬОГО:	20	4

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	<i>Не передбачено навчальним планом</i>		

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	<i>Не передбачено навчальним планом</i>		

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		денна	заочна
1	Предмет і метод політичної економії. <i>Завдання:</i> Представити у вигляді таблиці трактування предмета політичної економії представниками різних шкіл економічної науки	6	9
2	Основні риси товарного виробництва <i>Завдання:</i> Дати змістовну характеристику відносин виробництва, розподілу, обміну і споживання.	6	9
3	Витрати, прибуток і ціна виробництва <i>Завдання:</i> Визначити основні причини збитковості промислових підприємств України в сучасних умовах	6	8
4	Підприємництво і підприємство. заробітна плата і ринок праці <i>Завдання:</i> Зобразити у вигляді схеми кругообіг капіталу підприємства	6	8
5	Ринок як полісистемне утворення. його сутність і функції. <i>Завдання:</i> Представити у вигляді таблиці класифікацію методів регулювання ринкової економіки.	6	10
6	Корпоративний капітал. Акціонерні товариства <i>Завдання:</i> Представити у вигляді есе спільні риси і відмінності прибутку, процента і ренти	6	10
7	Ринок позичкового капіталу і кредитна система <i>Завдання:</i>	6	10
8	Аграрні відносини. Ринок земельних ресурсів <i>Завдання:</i> Охарактеризувати властивості товару в контексті його	6	10

	відмінностей від продукту праці.		
9	Відтворення суспільного продукту: його закономірності та форми <i>Завдання:</i> Представити у вигляді схеми основні форми суспільного продукту	5	10
10	Розподіл і споживання національного доходу <i>Завдання:</i> Складіть таблицю, в котрій відобразить структуру доходів вашого домогосподарства у відносних величинах. Вважайте, що всі доходи складають 100%.	5	9
11	Циклічність розвитку, економічне зростання і його фактори <i>Завдання:</i> Визначити структурні елементи економічної системи	5	9
12	Роль держави в економіці. господарський механізм <i>Завдання:</i> Здійснити класифікацію потреб та інтересів за їх видовими ознаками.	5	10
13	Розвиток, об'єктивні основи формування і суть системи сучасного світового господарства <i>Завдання:</i> Здійсніть класифікацію глобальних проблем та визначте їх вплив на економічний розвиток України.	5	10
14	Міжнародні економічні відносини та їх форми <i>Завдання:</i> Охарактеризуйте зміст різновидів міжнародних економічних відносин.	5	10
ВСЬОГО:		78	132

11. Завдання для самостійної роботи Теми рефератів

1. Предмет і методи політичної економії.
2. Економічні категорії, закони і принципи. Функції політичної економії.
3. Зародження економічних знань. Становлення і основні етапи розвитку політичної економії як науки.
4. Суспільне виробництво та його структура.
5. Основні фактори суспільного виробництва.
6. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Фази суспільного виробництва.
7. Виробництво як основа задоволення потреб суспільства.
8. Економічні потреби, їх сутність та класифікація.
9. Економічні інтереси. Взаємодія потреб і інтересів.
10. Економічні системи суспільства та їх сутність. Закономірності розвитку перехідних економік.
11. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Суспільний поділ праці.
12. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи.
13. Економічні відносини власності. Суб'єкти і об'єкти власності.
14. Структура економічної власності. Форми власності. Типи власності: приватна і суспільна.
15. Трансформація форм власності в Україні при переході до ринкової економіки.
16. Натуральне виробництво та його історичні межі.
17. Товарна форма організації суспільного виробництва.
18. Товар та його властивості. Економічний зміст закону вартості.

19. Гроші, їх суть та функції.
20. Грошова система та її структурні елементи. Закони грошового обігу.
21. Соціально-економічний зміст категорії капіталу.
22. Капітал і праця. Вартість робочої сили.
23. Сутність, форми і системи заробітної плати.
24. Сутність, види і структура витрат виробництва.
25. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.
26. Норма прибутку і чинники, що впливають на неї.
27. Ринок як підсистема ринкової економіки.
28. Ринок: основні риси, структура та функції.
29. Інфраструктура ринку і основні складові та функції.
30. Особливості та проблеми формування інфраструктури ринку в Україні.
31. Конкуренція та її сутність.
32. Види і методи конкурентної боротьби.
33. Ринкова ціна: сутність, структура та функції.
34. Види та класифікація цін в ринковій економіці.
35. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.
36. Доходи і витрати домогосподарств.
37. Місце домогосподарств у кругообігу продуктів, ресурсів і доходів.
38. Підприємництво як суб'єкт ринкових відносин.
39. Капітал підприємства. Кругообіг і обіг промислового капіталу.
40. Капітал сфери обігу та його еволюція за сучасних умов.
41. Кредитно-банківська система, особливості її становлення в Україні.
42. Аграрні відносини: зміст та особливості розвитку в Україні.
43. Рентні відносини та види земельної ренти.
44. Суспільне відгеорешія: сутність і структура.
45. Валовий внутрішній продукт та його структура.
46. Національний дохід, структура та розподіл.
47. Розподіл національного доходу і формування доходів домогосподарств.
48. Економічний розвиток та економічні цикли.
49. Економічні кризи та їх причини. Антициклічне регулювання економіки.
50. Зайнятість населення її соціально-економічний зміст і форми прояву.
51. Господарський механізм, основні цілі, методи і напрямки впливу на суспільне відтворення.
52. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік.
53. Необхідність і основні напрями ринкової трансформації економіки України.
54. Сутність об'єктивні засади формування і розвитку світового господарства.
55. Основні форми міжнародних економічних відносин.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамену)

1. Об'єкт, предмет та метод політекономії.
2. Економічні суперечності, їх суть і структура.
3. Система економічних законів.
4. Продуктивні сили суспільства.
5. Виробничі ресурси і виробничий потенціал.
6. Виробничі відносини, їх суть, система і структура.
7. Власність у системі виробничих відносин. Еволюція форм власності.
8. Економічна система: сутність, структура і критерії класифікації.
9. Система економічних інтересів.
10. Потреби суспільства, їх суть і структура.
11. Товарне виробництво, умови та причини виникнення.
12. Просте і розвинуте товарне виробництво.

13. Товар і теорії його вартості: трудова, маржиналістська і неокласична.
14. Вартість товару. Продуктивності та інтенсивність праці.
15. Поняття капіталу в політичній економії.
16. Робоча сила: її вартість і споживча вартість.
17. Наймана праця, необхідність, суть і риси.
18. Сутність грошей та їх функції.
19. Закони грошового обігу.
20. Ринкові відносини, їх суб'єкти і об'єкти. Ринок та його функції.
21. Ринкова інфраструктура і її роль в регулюванні виробництва.
22. Ринкова ціна: суть, механізм формування і функції.
23. Фактори попиту і закон попиту
24. Пропонування. Закон пропонування.
25. Механізм формування ринкової рівноваги.
26. Ринки факторів виробництва, їх функції в економіці.
27. Економічний зміст конкуренції та її функції.
28. Типи ринкових структур: досконала конкуренція, монополістична конкуренція, олігополія, "чиста" монополія.
29. Ознаки і умови досконалої конкуренції.
30. Монополія, її суть і форми.
31. Монополістична конкуренція.
32. Антимоніполюсна політика регулювання економіки: основні принципи.
33. Суб'єкти економіки і форми організації господарювання.
34. Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві.
35. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.
36. Сутність підприємництва, його роль та умови існування.
37. Роль домогосподарств в економіці.
38. Капітал як фактор виробництва. Його кругообіг і функціональні форми.
39. Основний і оборотний капітал підприємства.
40. Зношення основного капіталу та його види. Амортизація.
41. Оборотний капітал та його структура
42. Ціна виробництва та принципи її формування.
43. Витрати виробництва, їх сутність і види.
44. Прибуток: сутність, фактори і динаміка.
45. Валовий дохід підприємства.
46. Заробітна плата, її суть, форми та функції.
47. Акціонерний капітал і акціонерні товариства.
48. Прибуток акціонерних товариств та його розподіл
49. Цінні папери як фіктивний капітал. Фондова біржа.
50. Акції, їх зміст і соціально-економічне значення.
51. Позичковий капітал і позичковий процент.
52. Динаміка руху та структура грошової маси.
53. Інфляція, її суть і методи регулювання
54. Банк, його функції та джерела прибутку.
55. Сутність і форми кредиту.
56. Кредитна система: її роль, структура та функції.
57. Грошово-кредитна політика.
58. Сутність фінансового капіталу. Фінансово-промислові групи.
59. Особливості аграрної сфери виробництва.
60. Земельна рента: суть, причини виникнення та види.
61. Ціна на сільськогосподарську продукцію.
62. Форми господарювання у сільському господарстві.
63. Основні напрями аграрної політики держави.

64. Види суспільного продукту.
65. Суспільне відтворення: суть, механізм і основні риси.
66. Матеріальне виробництво і сфера послуг. Їх функції і взаємозв'язок.
67. Валовий суспільний продукт, його структура і методи обчислення.
68. Система національних рахунків.
69. Чистий національний продукт.
70. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
71. Сутність національного доходу, його розподіл і перерозподіл.
72. Інвестиції і нагромадження капіталу.
73. Національне багатство, суть і структура.
74. Економічний цикл та його фази.
75. Економічне зростання, його чинники та показники.
76. Споживання і заощадження як функції доходу.
77. Суть і елементи господарського механізму.
78. Державне регулювання економіки: межі та форми.
79. Державний бюджет, джерела його формування та напрями використання.
80. Сутність та функції податків.
81. Державна регулювання розподілу доходів.
82. Зайнятість населення та її регулювання.
83. Різноманітність моделей організації національного господарства. Система змішаної економіки.
84. Основні етапи і закономірності розвитку світового господарства.
85. Основні форми міжнародних економічних відносин.
86. Міжнародний поділ праці і спеціалізація.
87. Міжнародна торгівля та її економічні основи.
88. Валютна система.
89. Валютні ринки і валютний курс
90. Причини виникнення і шляхи розв'язання глобальних проблем.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Політекономія» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Політекономія» є підсумковий контроль - екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами

64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуюються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота														Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10							Модульний контроль 2 - 10									

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Політекономія» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Базова

1. *Політична економія : навчальний посібник / М.С. Бріль, О.М. Кліменко, І.Ф. Лісна та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.*
2. *Башнянин Г.І., Шевчук Є.С. Політична економія: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Г.І. Башнянина і к.е.н., доц. Є.С. Шевчука. 4-те вид., переробл. і виправлене Львів: «Магнолія 2006», 2017. 280 с.*
3. *Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.*
4. *Економічна теорія. Навчальний посібник / Баула О.В., Вісина Т.М., Никитюк Т.Л., Ліщук В.І., Вісин В.В. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2015. 296с.*
5. *Економічна теорія. Політекономія [Текст]: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Рек. МОН; 8-ме вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2012. 702 с.*

Допоміжна

1. Бергер П.Л. Капіталістична революція: П'ятдесят пропозицій щодо процвітання, рівності і свободи: Пер. з англ. К.; Вища школа, 1995.
2. Борисов Е. Ф. Экономика: учеб. пособие. / Борисов Е. Ф. М.: Юридическая фирма «Контракт»: ИНФРА-М, 2012. 256 с.
3. Гальчинський А.С., Ещенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. К., 1995.
4. Економічна теорія: політекономія: практикум: навчальний посібник / Київський національний університет імені Тараса Шевченка; ред. В. Д. Базилевич. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 494 с.
5. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег: Пер. с англ. М., Прогресс, 1976.
6. Леонтьев В. Экономические эссе. М., ИПЛ, 1990.
7. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения, 2-ое издание.
8. Маршал А. Принципы экономической науки: В 3 т.; Пер. с англ. М.: Прогресс, 1993.
9. Менгер К. Основы политической экономии. Общая часть. М.: Ключ, 1994.
10. Милль Дж.С. Основы политической экономии: В 3 т.: Пер. с англ. М.; Прогресс, 1980.
11. Основи економічної теорії: навч. посіб. / за ред. Козака Ю. Г., Шаповал С. С. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
12. Основи економічної теорії: Підручник/ За ред.С.В.Мочерного. Тернопіль: АТ «Тарнекс», 1993.
13. Політична економія: підручник / за ред. Ніколенко Ю.В. К.: Центр учбової літератури, 2009. 632 с.
14. Рикардо Д. Основы политической экономии и налогового обложения. М.: Эконом-ключ, 1993.

15. Самуэльсон П. Экономика. В 2 т.: Пер. с англ. М.: НПО «Алгон» ВНИИСИ, 1992.
16. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. М.: Эконом-ключ», 1993.
17. Уразов А.У. Основи економічної теорії : навчальний посібник / А.У. Уразов, І.В. Саух, О.І. Вікарчук; Міністерство освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка. 3-тє вид. К.: ЦУЛ, 2014. 312 с.
18. Фридмен М. Количественная теория денег. Пер. с англ. М.: Экономика, 1996.
19. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал. Пер. с англ.: М.,: Прогресс, 1993.
20. Шумпетер И. Капитализм, социализм и демократия: Пер. с англ. М: Экономика, 1995.

Інформаційні ресурси

Органи державного управління і національні інститути

Офіційна сторінка Президента України: www.president.gov.ua
 Урядовий портал Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua
 Національний банк України: www.bank.gov.ua
 Міністерство економіки України: www.me.gov.ua
 Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua

Національні науково-дослідні інститути та центри

Національний інститут стратегічних досліджень: www.niss.gov.ua
 Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова: www.uceps.org
 Інститут економічних досліджень і політичних консультацій: www.ier.kiev.ua
 База українського законодавства в Інтернет: www.lawukraine.com

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: www.nbuv.gov.ua
 Національна парламентська бібліотека: www.alpha.rada.kiev.ua
 Електронна бібліотека Львівської комерційної академії: www.dev.lac.lviv.ua/lib
 Наукова бібліотека імені Максимовича: www.lib-gw.univ.kiev.ua
 Дніпропетровська обласна наукова бібліотека: www.lib.dp.ua
 Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва: www.library.vinnitsa.com
 Львівська електронна бібліотека імені В.Стефаніка: www.lsl.lviv.ua
 Одеська державна наукова бібліотека імені М.Горького: www.ognb.odessa.ua
 Велика економічна бібліотека: www.economics.com.ua
 Електронна бібліотека: www.lib.com.ua

Міжнародні економічні і фінансові організації

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (The International Monetary Fund): www.imf.org
 Організація об'єднаних націй (ООН) (United Nations Organization): www.un.org
 Світова організація торгівлі (СОТ) (The World Trade Organization): www.wto.org
 Група Світового банку (The World Bank Group): www.worldbank.org
 Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development): www.worldbank.org/ibrd
 Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) (The Multilateral Investment Guarantee Agency): www.miga.org

Міжурядові організації

Конференція ООН по торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) (United Nations Conference on Trade and Development): www.unctad.org
 Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) (The Organization for Economic Cooperation and Development): www.oecd.org

Науково-дослідні, інформаційні та статистичні центри

Статистична служба Європейської комісії (Євростат): www.europa.eu.int
Органи державної статистики

U.S. Department of the Treasury: www.ustreas.gov
 Bureau of the Public Debt T-Bill, Notes and Bonds: www.publicdebt.treas.gov
 U.S. Bureau of Economic Analysis: www.bea.doc.gov
 U.S. Department of Commerce: www.doc.gov
 National Bureau of Economic Research: www.nber.org
 Investment Company Institute www.ici.org
 Joint Economic Committee: www.house.gov
 Statistics Canada: www.statcan.ca
 U.K. Office of National Statistics: www.ons.gov.uk
 Japan Economic Planning Agency: www.epa.go.jp
 German Federal Statistical Office: www.statistik-bund.de
 German Finance Ministry: www.bundesfinanzministerium.de
 German Federal Economics Office: www.bawi.de

Макроекономічні індикатори

Business Cycle Indicators: www.globalexposure.com
 Economic Information Systems: www.econ-line.com
 Dismal Scientist-UK: www.dismal.com

Центральні банки країн

Bank for International Settlements: www.bis.org
 Bank of England: www.bankofengland.co.uk
 Bank of Japan: www.boj.or.jp
 Banque de France: www.banque-france.fr
 Board of Governors of the Federal Reserve System: www.bog.frb.fed.us
 Deutsche Bundesbank: www.bundesbank.de
 European Central Bank: www.ecb.int
 Swiss National Bank: www.snb.ch
 Asian Development Bank: www.adb.org
 Bank of Canada: www.bank-banque-canada.ca
 The Central Bank of the Russian Federation: www.cbr.ru